

СПРАВА «БОГОМОЛ ПРОТИ УКРАЇНИ»

(CASE OF BOGOMOL v. UKRAINE)

(Заява № 15528/11)

Стислий виклад рішення від 10 листопада 2022 року

У листопаді 2003 року заявник відмовився від своїх зізнавальних показань у вчиненні двох вбивств, стверджуючи, що під час допиту він був підданий тиску працівниками Управління по боротьбі з організованою злочинністю ГУ МВС України у Харківській області (далі – УБОЗ). Відповідно до судово-медичного висновку у заявника були відсутні тілесні ушкодження.

У 2007 році слідчий, який розслідував справу заявника, з власної ініціативи провів перевірку, за результатами якої вирішив, що підстав для порушення кримінальної справи не було.

Під час судового розгляду у Апеляційному суді Харківської області заявник стверджував, що його явки з повинною були неправдивими та отримані у результаті катування. За вказівкою суду прокуратура Харківської області провела перевірку цих тверджень та у квітні 2008 року винесла постанову про відмову у порушенні кримінальної справи.

У березні 2010 року на підставі вироку, залишеного без змін Верховним Судом України в порядку касаційного оскарження, заявника було визнано винним у вчиненні обох вбивств та обрано йому покарання у виді довічного позбавлення волі. Твердження заявника про жорстоке поводження суд відхилив як необґрунтовані.

У липні 2014 року на підставі заяв заявника та його батька про катування заявника у 2003 році в УБОЗі було порушено кримінальне провадження, яке згодом декілька разів закривалося та відновлювалося у зв'язку з різними недоліками у проведенні відповідної перевірки та станом на липень 2017 року ще тривало.

11 листопада 2019 року Дергачівський районний суд задовольнив клопотання заявника про перегляд за нововиявленими обставинами справи щодо нього за фактом вчинення вбивств. На момент отримання останньої кореспонденції від сторін (липень 2021 року) справа перебувала на повторному розгляді.

До Європейського суду з прав людини (далі – Європейський суд) заявник скаржився за статтею 3 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод (далі – Конвенція), що його було піддано катуванню працівниками УБОЗу, а його відповідна скарга не була належним чином розслідувана; пунктом 1 статті 6 Конвенції на надмірну тривалість кримінального провадження щодо нього та на несправедливість визнання національними судами заявника винним на підставі його зізнавальних показань, отриманих у результаті жорстокого поводження, а також на несправедливість ухвали Харківського апеляційного суду від 25 січня 2021 року під час перегляду справи за нововиявленими обставинами.

Розглядаючи скаргу заявника Європейський суд вказав, що вражений фактом, що повноцінне розслідування було розпочато майже через одинадцять років після того, як заявник вперше висунув твердження про жорстоке поводження у листопаді 2003 року. Також Європейський суд зауважив, що перевірки у 2007 році та 2008 році проводилися із значним запізненням, їм бракувало необхідної незалежності, та що друга перевірка базувалася на доказах попередньої перевірки. Повноцінне розслідування скарг заявника було розпочато лише в липні 2014 року і характеризувалося неодноразовим закриттям і відновленням справи з посиланням на недоліки, допущені на попередніх етапах. Станом на дату постановлення рішення провадження все ще тривало. Європейський суд дійшов висновку, що у цій справі розслідуванню тверджень заявника

про жорстоке поводження бракувало необхідної ефективності і констатував порушення статті 3 Конвенції.

З огляду на тривалість кримінального провадження щодо заявника, яка перевищила дев'ять років у двох інстанціях (без урахування періоду між ухваленням остаточного вироку та переглядом за нововиявленими обставинами), Європейський суд констатував порушення пункту 1 статті 6 Конвенції.

Щодо інших скарг заявника Європейський суд дійшов висновку, що з огляду на всі наявні у нього матеріали та належність оскаржуваних питань до сфери його компетенції, ці скарги не виявляють жодних ознак порушення прав і свобод, гарантованих Конвенцією або протоколами до неї та відхилив цю частину заяви відповідно до пункту 1, підпункту «а» пункту 3 та пункту 4 статті 35 Конвенції.

ЗА ЦИХ ПІДСТАВ СУД ОДНОГОЛОСНО

«1. Оголошує прийнятними скарги на стверджуване жорстоке поводження та непроведення ефективного розслідування відповідних тверджень за статтею 3 Конвенції, а також на тривалість кримінального провадження щодо заявника за пунктом 1 статті 6 Конвенції, а решту скарг у заяві – неприйнятними;

2. Постановляє, що було порушено статтю 3 Конвенції у зв'язку з непроведення національними органами влади ефективного розслідування скарг заявника на жорстоке поводження працівників міліції;

3. Постановляє, що було порушено пункт 1 статті 6 Конвенції у зв'язку зі скаргами на тривалість кримінального провадження щодо заявника».